

اخلاق حرفه‌ای
وکیل دادگستری در ایران

مؤلف: حبیب داریزین

انتشارات بهنامی

۱۳۹۶

سرشناسه	: داریزین، حسین، ۱۳۵۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: اخلاق حرفه‌ای وکیل دادگستری در ایران / مولف حسین داریزین
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات بهنامی، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۰۲ ص: ۱۷/۵×۱۱/۵ س.م.
شابک	: 978-600-323-076-7
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: ص.ع. به انگلیسی: Darizin, Hossein. Professional Ethics Of The lawyers in Iran.
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۱۰۱] - ۱۰۲.
موضوع	: اخلاق حقوقی - Legal ethics
موضوع	: اخلاق حقوقی - ایران - Iran - Legal ethics
موضوع	: حرفه وکالت -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	: Practice of law -- Religious aspects -- Islam
موضوع	: وکلای دادگستری - Lawyers
موضوع	: اخلاق حرفه‌ای -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	: Professional ethics -- Religious aspects -- Islam
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶۳ د.ف.ک
رده بندی دیویی	: ۱۷۴/۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۸۹۰۳۵۲

انتشارات بهنامی

خ انقلاب، اول خ اردیبهشت (منیری جاوید)، تهران، تلفن ۶۶۴۰۹۹۲۳

اخلاق حرفه‌ای وکیل دادگستری در ایران

حسین داریزین

تیراژ: ۵۰۰

چاپ اول: ۱۳۹۶

صفحه‌آرایی: توکلی

لیتوگرافی: مهران نگار

چاپ: پیام

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ است.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۲۳-۰۷۶-۷

ISBN: 978-600-323-076-7

فهرست

.....	تقدمه	۱۱
.....	فصل اول: اهمیت و جایگاه اخلاق در اسلام	۱۵
.....	مبحث اول: معنا و مفهوم اخلاق	۱۶
.....	مبحث دوم: معنا و مفهوم اخلاق حرفه‌ای، ارکان و مؤلفه‌های آن	۲۰
.....	گفتار اول: معنا و مفهوم اخلاق حرفه‌ای	۲۰
.....	گفتار دوم: ارزش اخلاق حرفه‌ای	۲۱
.....	گفتار سوم: مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای	۲۲
.....	بیان اول: امانت داری	۲۲
.....	بیان دوم: رازداری (فاش نکردن اسرار دیگران)	۲۴
.....	بیان سوم: فروتنی در برابر دیگران	۲۴
.....	بیان چهارم: رعایت حق دیگران	۲۵
.....	بیان پنجم: صداقت	۲۶
.....	بیان ششم: مسئولیت پذیری	۲۶
.....	بیان هفتم: شفافیت	۳۲
.....	بیان هشتم: وفاداری	۳۳
.....	بیان نهم: صبر و شکیبایی	۳۴

- ۳۶..... بیان دهم: اعتدال و میانه روی
- مبحث سوم: اهمیت اخلاق در قرآن و روایات معصومین
- ۴۰..... (علیهم السلام)
- ۴۰..... گفتار اول: اخلاق در قرآن
- گفتار دوم: اخلاق در سخنان ائمه معصومین (علیهم
- ۴۶..... السلام)

فصل دوم: اهمیت و جایگاه وکالت در قرآن و نظام

- ۴۹..... حقوقی ایران
- مبحث اول: معانی و مفاهیم وکالت
- ۵۰.....
- مبحث دوم: انواع وکالت
- ۵۲.....
- مبحث سوم: اهمیت جایگاه وکالت در قرآن کریم
- ۵۶.....
- مبحث چهارم: اهمیت و جایگاه وکیل در قرآن و نظام
- حقوقی ایران
- ۵۸.....
- گفتار اول: معنا و مفهوم وکیل
- ۵۸.....
- گفتار دوم: انواع وکیل
- ۵۹.....
- گفتار سوم: جایگاه وکیل در قرآن
- ۶۲.....
- گفتار چهارم: جایگاه وکیل در نظام حقوقی ایران
- ۶۵.....

فصل سوم: ویژگی‌های وکیل دادگستری

- ۶۹.....
- مبحث اول: فن سخنوری (=خطابه)
- ۷۰.....
- گفتار اول: معنای سخنوری
- ۷۰.....
- گفتار دوم: آداب سخنوری
- ۷۱.....
- گفتار سوم: مراحل سخنوری در دادگاه‌ها
- ۷۳.....

۷۶	مبحث دوم: نگارش حقوقی
۷۹	گفتار اول: ساده نویسی
۸۰	گفتار دوم: رعایت عفت قلم و پاکی فکر
۸۰	گفتار سوم: وحدت موضوع
۸۰	گفتار چهارم: رعایت اختصار
۸۱	گفتار پنجم: پرهیز از واژه‌های دشوار و بیگانه
۸۱	گفتار ششم: خوانا بودن خط
۸۲	گفتار هفتم: رعایت قواعد دستوری
۸۲	گفتار هشتم: توجه به مخاطب

فصل چهارم: بایدها و نبایدهای مرتبط با وکیل

۸۵	دادگستری
۸۷	مبحث اول: بایدها
۹۶	مبحث دوم: نبایدها
۹۹	نتیجه گیری و پیشنهاد
۱۰۱	منابع

مقدمه

آدمیت بر حسن اخلاق است حیث این شود در جهان طاق است
کافر نیک خوی و نیک اخلاق بهتر از مؤمن بد اخلاق است (الی کاشانی)

مراعات اصول و معیارهای اخلاقی در حوزه «وکالت»، امری لازم و ضروری است؛ این ضرورت در اساسنامه‌ها و میثاق نام‌های اخلاقی، حرفه وکالت، در سایر کشورها و ملل اسلامی و غیر اسلامی نیز اهمیتی جهان شمول دارد. این اصول و معیارهای اخلاقی در سایر حرفه، از قبیل پزشکی، اداری، و غیره نیز مدار توجه و مذاقه قرار گرفته است، از این رو با توجه به اهمیت و جایگاه ویژه و رفیع «وکیل» در نظام جمهوری اسلامی ایران و جهان امروز، ارتباط با دستگاه قضا، مؤکل و رعایت حقوق شهروندی در جامعه، لزوم توجه و پایبندی به آن در این حرفه را بیش از پیش حساس‌تر نموده است. هر چند در قواعد حرفه‌ای و قانونی در این زمینه اشاراتی شده است، اما نمی‌توان نیازمندی اخلاق را در این عرصه انکار نمود. به‌این معنا برای اجرای درست بهترین قانون نیز، نیاز به افراد با اخلاق است، زیرا اگر مجریان و ناظران قانون پایبند به اخلاق و

ارزش‌های اخلاقی نباشند قانون بی‌اثر خواهد بود هم چنین هر فعل غیر اخلاقی، الزاماً غیر قانونی نیست اما ارتکاب به آن مجازات قانونی در پی خواهد داشت.

اهمیت و حساسیت اخلاق حرفه‌ای از یک طرف و مشاهدات عینی از سوی دیگر، مؤلف این اثر را در خصوص نیاز جامعه و حساسیت امر وکالت بر آن داشت تا تحقیق و پژوهشی جامع را در این زمینه در دستور کار خود قرار دهد و بر اساس یافته‌های علمی و تجربی این کار را به سرانجام برساند. شابان ذکر است که درباره موضوع «اخلاق حرفه‌ای» سخنرانی‌ها یا مقالاتی کم و بیش به همت پژوهشگران در حلقه‌ها و انجمن‌ها در دست است؛ هم چنین کتاب «وکیل دادگستری و اخلاق حرفه‌ای» اثر استاد ارجمند جناب آقای کشاورز را بعد از نگارش بخشی از کتاب خود به دست آوردم که پس از مطالعه در بخش «اخلاق حرفه‌ای» مطلبی را در آن اثر ارزشمند نیافتم؛ اما شاید مطالب مطرح شده جامع و کامل نباشد. هدف نویسنده در این وجیزه این نبوده است که حواشی باشد آسیب شناسی کند یا برخی نابهنجاری‌های در متأسفانه در حرفه وکالت در جامعه جریان دارد، بارز کند، چون این کار شاید شایسته جامعه وکالت نباشد.

جایگاه رفیع وکالت در اسلام و قانون و نقش بی‌بدیل آن حرفه در پیشبرد اهداف عالی حقوقی و قضایی در جامعه بر کسی پوشیده نیست از این رو این امر، مسئولیت

اعضای وکلای دادگستری را سنگین تر می‌کند تا در حفظ شئون اخلاقی و رفتاری خود در محاکم دادگستری در میان قضات، مدیران دفاتر دادگاه‌ها، دادسراها، موکلان و دیگران بر حفظ شأن وکالت کوشا باشند. بر این اساس است که توقع آحاد مردم جامعه از حرفه وکالت را ارتقا می‌دهد و خدای نکرده با عملکرد خلاف شئون اخلاق و رفتار حرفه‌ای خود، آن را خدشه دار کند، پس وکلای دادگستری حساسیت و مراقبت بیشتری در قیاس با عملکرد حرفه‌ای خود برخوردار باشند.

کتاب حاضر مشتمل بر چهار فصل به ترتیب زیر است:

فصل اول: اهمیت و جایگاه اخلاق در اسلام شامل این بحث‌هاست: ابتدا: معنا و مفهوم اخلاق، دوم: معنا و مفهوم اخلاق حرفه‌ای، گفتار دوم: ارکان و مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای، همچون: امانت‌داری، رازداری، فروتنی در برابر دیگران، رعایت حق دیگران، صداقت، مسئولیت‌پذیری، شفافیت، وفاداری، صبر و شکیبایی، عدالت و میانه روی و مبحث سوم: اهمیت اخلاق در قرآن و روایات معصومین (علیهم السلام)، گفتار اول: اخلاق در قرآن و گفتار دوم: اخلاق در سخنان ائمه معصومین (علیهم السلام).

فصل دوم: اهمیت و جایگاه وکالت در قرآن و نظام حقوقی ایران شامل: معنا و مفهوم وکالت، انواع وکالت، اهمیت و جایگاه وکالت در قرآن کریم، اهمیت و جایگاه

وکیل در قرآن و نظام حقوقی ایران، معنا و مفهوم وکیل، انواع وکیل، جایگاه وکیل در قرآن و نظام حقوقی ایران.

فصل سوم: ویژگی‌های وکیل دادگستری، شامل: فن سخنوری (= خطابه)، معنای فن سخنوری، آداب سخنوری، مراحل سخنوری در دادگاه‌ها، نگارش حقوقی، شامل ساده نویسی، رعایت عفت قلم و پاکی فکر، وحدت موضوع، رعایت انتصار، پرهیز از به کارگیری واژه‌های دشوار و بی‌بهره، توانا به‌دن خط، رعایت قواعد دستوری و توجه به مخاطب.

فصل چهارم: نبایدها و نبایدهای وکیل دادگستری شامل دو مبحث: ابتدائات با ندها و دوم: نبایدها و در پایان هم نتیجه‌گیری و پیشنهاد.

در پایان، امید به خدا این وجیزه، مورد رضای حق تعالی و التفات جامعه حقوقی کشور و کلالی دادگستری، کارآموزان و کالست، نمایندگان حقوقی دستگاه‌ها، وزارتخانه‌ها، شرکت‌های عمومی و سایر حقوق‌مدانان و استادان محترم دانشگاه‌ها و سایر پژوهشگران، در عاقله مندان این عرصه قرار گیرد و با پیشنهاد و انتقاد، سازش خود جهت بهبود و تکمیل این سیاه مشق نویسند، و یاری فرمایند.

ربنا تقبل منا انک انت العزيز الحکیم

حسین داریزین

پاییز ۱۳۹۶